Fizetett szabadság — termelőszövetkezetekben

Így az első hallásra kissé furcsa. Parasztemberek — fizetett szabadságon! Nem, nem voltunk ilyesmihez szokva. És most, hogy egyik-másik termelőszövetkezetben már ez is megvalósul, úgy ízlelgetjük az új szavak értelmét. Sok minden jutott az embernek eszébe, ha a Galyatetőn, vagy a Szabadság-hegyen üdülő parasztemberekről, termelőszövetkezeti tagokról hallott. Sok minden — főleg keserves emlék. Cselédsorban megöregedett ezrek, akiknek életük alkonyán csak az istálló jutott, „szabad" parasztok százezrei, akiket az élet könyörtelen törvénye éjjel háromkor vert ki az ágyból, hogy az esti 10—11 óra még munkában találjon. Szabadság? Szabadságon akkor volt a paraszt, ha nem volt munka. Az pedig rosszabb volt még a hajnaltól késő estig tartó robotnál is.

Egy közgyűlési határozat fekszik előttem az asztalon. Elfogadta az óhídi Vörös Csillag Termelőszövetkezet 1960. december 9-i közgyűlése. A határozat alapján

Óhídon 1962. január 1-től kezdve minden termelőszövetkezeti tag évente 12 nap fizetett szabadságot jogosult igénybe venni.

No, nem minden feltétel nélkül. A közgyűlés azt is megszabta, hogy mit kell tenni, illetve teljesíteni a megelőző évben azért, hogy valaki a szabadságát igénybe vehesse.

Óhídon az idei évben áttérnek a készpénzfizetéses módszerre. A teljesítmény alapját képező normákat úgy határozták meg, hogy legalább azt a keresetet elérjék a tagok, amit a tavalyi évben 45 forintos munkaegység érték mellett. Figyelemmel voltak arra is, hogy az emberek ahogy öregszenek, kevesebb munkát tudnak csak elvégezni, bizonyos korhatár elérése után tehát csökkenteni kell a teljesítményt. Nem úgy, mint az alkalmazottaknál, akiknél a munkában töltött évek után növekszik a szabadságon tölthető napok száma.

De nézzük csak, mit is mond az óhídiak közgyűlése a fizetett szabadság feltételeiről?

Az ötvenöt évet be nem töltött férfiaknál, akik az állattenyésztésben dolgoznak, évi 16 ezer forint, a növénytermesztésben dolgozóknál évi 12 ezer forint, egyéb területen dolgozóknál (vetés, műhelyek stb.) évi 16 ezer forint értékű munka elvégzése a feltétele a szabadság igénybevételének.

A nőknél a korhatár ötven év, a kereseti feltétel pedig így módosul: az állattenyésztésben évi 10 ezer forint, a növénytermelésben évi 7 ezer forint, egyéb munkaterületen évi 6 ezer forint.

A férfiaknál a kereseti arány csökkenését így határozta meg a közgyűlés: ötvenöttől hatvan évig 20 százalék, hatvantól hatvanötig 30 százalék, hatvanöttől hetvenig 40 százalék. A nőknél a kereseti arány csökkenése így alakul: ötven évtől ötvenötig 25 százalék, ötvenöttől hatvanig 40 százalék, hatvantól hatvanötig 45 százalék. Hetven, ill. hatvanöt éven felül a tagok nyugdíjjogosultak, illetve a termelőszövetkezet szociális alapjára tarthatnak számot.

A közgyűlés fegyelmi határozatokat is elfogadott. Ezek szerint

a szabadságot teljesen megvonják azoktól a tagoktól, akik önkényesen hagyják el a termelőszövetkezetet, akik a kapálást nem, vagy nem időben végzik el.

Aki egy fegyelmi vétséget követ el, amiért megbüntetik, annak a szabadságát három nappal csökkentik, akit két alkalommal büntetnek meg, hat nap szabadság elvonásban részesül, a harmadik büntetés egy évben pedig ugyancsak a szabadság teljes megvonásával egyenlő.

A szabadság igénybevehető akkor is, ha a tag a közgyűlés által előírt keresetet ugyan el nem érte, de havonta 22 napot dolgozott a termelőszövetkezetben. A szabadság időtartama átlagkeresettel kifizetendő.

Eddig a közgyűlési határozat. Úgy érzem, egy része az egyre teljesebbé váló szocialista valóságunknak. Mérföldkő a paraszti életúton, de olyan mérföldkő, ahonnan messzi távlatokat lát már be az ember, derűs, tiszta láthatárt.

Szanati Anna

A tervet teljesítették — de a minőségre nem vigyáztak a Veszprémi Vas-, Fém- Gépjavító Vállalatnál

Rossz gazdálkodás, sok hiba jellemezte éveken át a Veszprémi Vas-, Fém- és Gépipari Javító Vállalat munkáját. Elfeledkeztek arról, hogy mint helyi ipari vállalatnak

legfontosabb teendőjük

a lakosság igényeinek kielégítése, szolgáltatások végzése. Hivatását a gépjavító a múlt évig rosszul töltötte be, nagyobb gondot fordított az árutermelésre, mint a szolgáltatásokra.

1960-ban kezdték a szervezettebb, megalapozottabb és tervszerűbb munka feltételeit megteremteni. 455 ezer forint értékű gépi felszerelést vásároltak: többek között service-szekrényt kapott a gépkocsijavító üzem, hogy jobban és gyorsabban tudják javítani a gépkocsikat. Köszörűgépet, szelepfenék csiszológépet, nyomásfokozó szivattyút is kapott e részleg. Új épületet építettek, hogy tető alatt dolgozhassanak a szerelők. Kiegészítették a gépkocsijavító üzemben a kéziszerszám készletet. Gépjárműveket vásároltak, hogy a vidéki service-ellátást javíthassák.

A gépkocsijavító üzem, a villamostekercselő, lakatos árutermelő üzem, az órajavító, irodagépjavító és gumijavító részleg mellett a múlt évben megkezdte működését a vállalat keretén belül

a háztartási-gép service,

amelynek feladata a különböző háztartási gépek garanciális javítása. Igaz, az év elején csupán a háztartási Super hűtőgépek és a Hajdúsági Iparművek által gyártott mosógépek garanciális javítását végezték, de később ez a részlegük is bővült. A második félévben szerződést kötöttek a Finommechanikai Művekkel a Mekalor olajtüzelésű kályhák garanciális javítására és a Budapesti Hűtőgépgyár által gyártott valamennyi hűtőgép típus bekötését és garanciális javítását is elvállalták. A negyedik negyedévben a kereskedelmi vállalatok hűtő-, pressző- és más ipari gépeinek karbantartását, kis- és középjavítását is vállalták. A kezdeti nehézségek megszűntek, s az eredmények igazolják: helyes volt az új részleg létrehozása. Ez is hozzájárult, hogy 1960-ban az árutermelés és a lakosság ellátását célzó szolgáltatás aránya kedvezőben alakult. A vállalat termeléséből 51 százalék a szolgáltatás, és 49 százalék az árutermelés.

A vállalat 1960-as tervét globálisan

108,3 százalékra teljesítette

— ezen belül a szolgáltatást 112,3 százalékra. Létszámtervét 100 százalékra, a béralap felhasználását 99,6 százalékra teljesítette. Az üzemek együttesen 308 ezer forint értékű túlteljesítést ajánlottak fel, és 470 ezer forintot értek el. 70 ezer forint önköltségcsökkentést vállaltak. Év végére 323 ezer forintot takarítottak meg.

A termelési mutatók kedvezően alakultak, mégsem lehet azt mondani, hogy kifogástalan a munkájuk. Még mindig megengedhetetlenül sok a panasz a javítások minőségére. Igaz, a gépkocsijavító részlegnél dolgozók sokat változtattak a korábbi munkájukon. Már nem oly felületesen, hanyagul javítják a gépkocsikat, mint korábban. Egyre inkább kezdik megérteni: munkájuk a szolgáltatás. Nem közömbös sem a magánosok, sem állami vállalatok szemében, hogyan javítják járműveiket. De a vállalatnak, az üzem dolgozóinak sem mindegy, hogyan vélekednek munkájukról. Az órajavító részleg és az irodagépjavító részleg munkájára még mindig sok a panasz, pedig mindkét üzemrész új berendezést, felszerelést kapott. Az írógépjavító részleg 1960-as tervét csak 97,6 százalékra teljesítette —

a minőségi reklamációk

igen gyakoriak voltak.

Sok a kívánni való a minőséget illetően a lakatos üzemben is. Igaz, mennyiségi tervét 105 százalékra teljesítette a múlt évben, de a minőséggel baj van. Több hibás munkát adtak ki kezükből.

A gyenge minőség egyik oka, hogy a munkafegyelem nem jó. Természetesen a fegyelem lazasága a munka rovására megy — és akadályozza, hogy a vállalat egészen visszaszerezze az utóbbi években elvesztett jó hírnevét.

A hibák megszüntetésének módját jó úton keresik.

Az 1960-as tanulságok alapján egyre inkább látják; a vállalat minden gondjának, nehézségének megoldásába be kell vonni a párt- és szakszervezet vezetőit, a bizalmiakat, a művezetőket és a vállalat minden dolgozóját. Ismertetni kell velük a feladatokat, és minden alkalmat felhasználni arra, hogy közösen beszéljék meg a tennivalókat, együtt szüntessék meg a hibákat, hogy egyre kevesebb ok legyen a reklamációra, és a vállalat még jobban kielégítse a lakosság igényeit.

Mike Tiborné

Ne általánosságban!

TANÁCSÜLÉSEKEN, értekezleteken és sok egyéb összejövetelen a beszámoló nagy szerepet játszik a vita alakulásában. Befolyásolja a hozzászólások tartalmát, meghatározza az eszmecsere irányát. A jó beszámoló élénkíti az érdeklődést, és elősegíti az egységes állásfoglalást. Ugyanez érvényes fordítva is. *Ha egy napirend ismertetése során elsikkad a lényeg — felolvasás esetén — monotonan hangzik a szöveg, a hallgatók figyelme csökken, kínosan feszengenek székeiken, és alig várják, hogy az elnök az ülést bezárja.*

A beszámoló összeállítójának éppen ezért mindig arra kell törekedni, hogy a napirendre kerülő kérdést tömören, konkrét példákkal illusztrálva, a megoldásra váró teendőket röviden ismertesse. Az előadónak ügyelni kell arra, hogy ne szóljon általánosságban, és ne foglalkozzon olyan témákkal, amelyek nem tartoznak a tárgyhoz. *Az általános és sok problémát érintő előadás unalmassá teheti az összejövetelt.* De miért kell erről most beszélni?

Tanácsüléseken, és az ezekről készített jegyzőkönyvek tanulmányozása során tapasztalni, hogy sok községben a napirendre tűzött beszámoló nemegyszer általánosít, illetve túl sok kérdést ölel fel. Ilyen volt például Iszkáz község tanácsülésének a v. b. elnöke által elmondott beszámolója. A járási tanácshoz erről küldött feljegyzést ezért érdemes szó szerint idézni:

„Molnár elvtárs, a v. b. elnöke — tanúsítja a jegyzőkönyv — beszámolójában foglalkozott a nemzetközi helyzet alakulásával. Az elnökválasztás eredményét és a várható külpolitikai eseményeket ismertette. A Moszkvai Nyilatkozat főbb részeit érintve, a kommunista együttműködés elvét taglalta és kérte a jelenlevőket, hogy minden elkövethetőt tegyenek meg a háború elkerüléséért. A termelőszövetkezeti mozgalom megszilárdításával kapcsolatban utalt arra, hogy a tanácstagoknak nagyobb szerepet kell vállalniuk a lazaság *(ejnye!)* és a termelékenység növelése érdekében. Megállapította, hogy a termelőszövetkezeti elnökök nagy feladatok előtt állnak, mert *(most jól figyeljünk)* le kell küzdeni a rokoni kapcsolatokat. Több esetben szemben állnak *(?!)* a rokonokkal, és ez nehéz feladat. *(Bizony!)* Mindenkitől rendet kell követelni, mert csak a fegyelmezett hadsereg nyer csatát."

A legjobb szándékkal sem nevezhető ez a beszámoló célravezetőnek. Éppen arról feledkezett el, hogy az adott helyen konkrétan milyen fontos teendőket kell elvégezni.

MIT KELL TENNI *a termelőszövetkezet megszilárdításáért, a tagság politikai neveléséért, milyen lehetőségeik vannak a termelékenység növelésére, és a munkafegyelem javítására stb?! Természetesen aktív hozzászólások sem követték a beszámolót, még kevésbé születhetett megfelelő határozat.*

Hasonló beszámoló hangzott el a karakószörcsöki tanácsülésen is. Itt az egyik napirendi pontként a művelődési otthon vezetőjének kellett tájékoztatni az egybegyűlteket a faluban végzett népművelési munkáról. Szép téma ez, azért bárki azt hihetné, hogy sok hasznos észrevétellel, véleménynyel és javaslattal lettek gazdagabbak a tanácstagok, valamint a tanácsülés vendégei. *Nem ez történt!* A beszámoló, miután tisztázta az ismeretterjesztő munka célját, a szocialista országokban végbement nagyarányú fejlődést, a lakosság életszínvonalának megváltozását, a burzsoá országokban élő tömegek harcának eredményeit ismertette. Általános érvényű igazságokat fejtegetett a mezőgazdaság szocialista átszervezésének szükségességéről, jelentőségéről, a népgazdaság egészére és a parasztság tudatának átformálására gyakorolt hatásáról. Összehasonlítást tett a kapitalista árutermelés és a szocialista tervgazdálkodás között, bírálta a polgári erkölcs elméleti tételeit, s részletesen taglalta a kommunista erkölcs magasabbrendűségét.

Megtudták még a beszámolóból, hogy mit tart krisztusról a legenda, miképpen verte ki a kufárokat a templomból, és miért könnyebb átjutni a tevének a tű fokán. Ha eddig még nem tudták Karakószörcsökön, akkor a tanácsülésen hallhatták, hogy Adenauer úr — aki szerintük idős és tapasztalt ember — keresztény, és mégsem gondol a jövőjére, arra, hogy lelke a paradicsomba jusson. „Valóságban — idézzük a beszámolót — a keresztény lepel alatt egyik kezében keresztet, a másikban bombát tart, és ez a cselekedete nem egyeztethető össze az evangéliumi igékkel. Nyíltan meg kell mondanunk *(milyen jólértesültek)*, az ilyen cselekedetért már készítik a helyét *(tudniillik Adenauernek)* a pokolban." Tehát Karakószörcsökön is kiérdemelt helyére kívánják a hidegháború nyugatnémet keresztesbombás lovagját.

Csakhogy a társadalmak törvényszerűségeinek ismertetésétől, Adenauer pokolba kerülésétől és a burzsoá propagandagépezet hazugságainak cáfolatától a népművelési munka még nem lendül fel Karakószörcsökön. Nagy kár, hogy az elméleti tételek fejtegetése mellett csak néhány odavetett mondatban érintette a beszámoló a kulturális életet. A művelődési otthonnal kapcsolatos dolgokat leszűkítette a terem és a villanyhasználati díj megállapítására, vagy a tisztaságért szükséges rendszabályokra. A tanácstagok felszólalásai is csak ezekre a problémákra tértek ki. *A helyi tanács v. b.-nek és a tanácsülésnek ezt a beszámolót nem kellett volna elfogadnia, mivel nem azzal foglalkozott, ami a tennivalója lett volna.*

AZ ÁLTALÁNOS és sok kérdést érintő beszámolók nem jók. Az ilyenek csak időt rabolnak el az egybegyűltektől. Az olyan beszámoló, amit nyugodtan másutt is el lehetne mondani, fabatkát sem ér. Jobban kellene ügyelni a napirendi pontok előzetes megbeszélésekor a beszámolókra helyi tanácsainknál. *A kommunista tanácstagok sokat segíthetnek ebben is. Bírálják meg a sokat-, mégis semmitmondó beszámolót, és segítsenek javaslataikkal célravezetőbb anyagok elkészítésében.* A közös munkának itt is meglesz a gyümölcse.

Kanizsa István

A taliándörögdi tilalom

A kapolcsi Béke Termelőszövetkezet idei gazdálkodási tervében jelentős helyet foglal el az állatállomány további fejlesztése. Gyarapítani akarják ezt a pénzszerzési forrást állataik szaporulatából és a környező községekben vásárlásokkal is. Ki akarják használni a rendelkezésükre álló lehetőségeket, azonban elképzelésüket nem minden esetben tudják valóra váltani. Törekvésükben néha — meg nem értésből és a rendeletek nem ismeréséből kifolyólag — akadályozzák őket.

Nemrégen például így jártak a Kapolccsal szomszédos Taliándörögd községben. A Béke Termelőszövetkezet vezetőinek tudomására jutott, hogy itt a háztáji gazdaságokban eladásra kerülő, felesleges állatok vannak, ezért Győrej Sándor elvtárs, tsz elnökhelyettes, Grósz Géza tanácselnök elvtárs kíséretében vásárlási szándékkal útnak indult Taliándörögdre. Mintegy 20—25 darab felesleges háztáji állatot akartak megvenni.

Néhány helyen már meg is kötötték az alkut, amikor az első akadályba ütköztek. A taliándörögdi tanács megtagadta a vásárolt állatok járlatleveleinek az átírását. Sőt mi több, amikor a kapolcsiak szándékáról tudomást szereztek, kidoboltatták a faluban, hogy a Béke Termelőszövetkezet részére senki ne merjen növendékállatot eladni. A kapolcsiak így dolguk végezetlenül voltak kénytelenek hazamenni. Hiába próbálták meggyőzni Varga Ferenc tanácselnök elvtársat az eljárás helytelenségéről, szavuknak nem volt foganatja.

A taliándörögdi tanács a kapolcsiakkal szemben helytelenül járt el, amikor nehézséget támasztott tervük megvalósítása elé. Bizonyára ez ideig már belátták tévedésüket, hiszen a forradalmi munkás-paraszt kormány titkárságának ma is érvényben levő 1—36/1960. I. számú utasítása szintén félreérthetetlenül kimondja, hogy a felesleges állatok eladását a termelőszövetkezeteknek nem lehet korlátozni. És az eset éppen ez utóbbi miatt tanulságos. Mielőtt valahol bármilyen ügyben döntenek, nem árt utánanézni az arra vonatkozó rendeletnek.

(a—n)